

Geheimtip voor literaire fijnproevers

MARTIN MICHAEL DRIESSEN
De pelikaan ★★★★★ Rivieren ★★★★★

Klassiek vakmanschap, ambachtelijke gelijkheid en sobere sierlijkheid: het zijn lovende woorden, maar je verwacht ze eerder bij het timmerwerk van een goede schrijver dan bij de nieuwe roman van een ECI Literatuurprijswinnaar. Toch zijn het vooral dat soort onmodieus klinkende termen waarmee Martin Michael Driessens nieuwe boek 'De pelikaan' geprezen wordt. Sinds Driessen in 2016 uit het niets de ECI Literatuurprijs én de ECI Lezersprijs won met zijn bundel 'Rivieren' is de 63-jarige Neder-

landse auteur dé lieveling van het voltallige recensentengild. De man die in een vorig leven lid was van de nationale scherploeg van Oranje en er ook al een carrière als toneelregisseur op heeft zitten, debuteerde in 1999 op zijn 45ste met de atypische ridderroman 'Gars' en voegde daarna nog de bijbelherschrijving 'Vader van God' (2012), de novelle 'Een ware held' (2013) en de onder het pseudoniem **Eva Wanjek** gepubliceerde roman 'Lizzie' toe aan een oeuvre dat al een tijdje geldt als geheimtip voor literaire fijnproevers. Bij het verschijnen van 'De pelikaan' was dat geheime er al goeddeels af. De in communistisch Joegoslavië gesitueerde parabel over twee mannen die elkaar chanteren zonder het van elkaar te weten, is een droogkomische vertelling over het grote onheil dat vaak voortvloeit uit de kleine kantjes van de mens. Het zorgvuldig geconstrueerde boek over goed en kwaad, en hoe die twee soms verras-

BELGAMAGE

send dicht bij elkaar staan, duikt terecht met heel wat lofbetuigingen op in vele eindejaarslijstjes, al klinkt die lof soms even ingehouden als het proza zelf. Alsof niemand durft toe te geven dat Driessens klassieke stijl weleens flirt met de grens van de oubolligheid.

De auteur speelt ingenieus met het vertelperspectief maar zijn verteller is vaak even betweterig als alwetend. De nogal zelfingenomen stem klinkt soms heerlijk grappend ironisch, maar af en toe ook vervelend arrogant. En Driessens meesterlijk soevereine stijl doet je sommige zinnen ademloos herlezen, maar baadt ook iets te vaak in een al te zwaarbeladen symboliek. Die van de pelikaan als een op een misverstand berustend christelijk symbool voor zelfopoffering en wederopstanding wordt in de roman tot tweemaal toe uitgelegd, maar de beeld-

spraak die de lezer zelf moet weten te verklaren, is vaak even voor de hand liggend; net als de immer op en neer gaande kabelspoorweg als metafoor voor het leven. Hetzelfde geldt overigens voor de levenslessen die uit het verhaal getrokken mogen worden. Want wat te denken van de nuloperatie die de wederzijdse chantage van de hoofdpersonages uiteindelijk blijkt te zijn, of van het onheil dat net toeslaat bij plots gelukkig gewin?

Als 'De pelikaan', hoe vakkundig het ook geschreven moge zijn, één ding bewijst, dan is het wel dat Driessen beter is in het kortere werk. Of zoals hij het zelf vorig jaar in een interview zei: 'Met een korter verhaal is het ook makkelijker om feilloos te zijn.' En laat feilloos nu precies het woord zijn dat Driessens 'Rivieren' het beste vat. Met amper drie verhalen, nouvelles eigenlijk, toont de

meestertverteller zich daarin de **Denis Johnson** van de Nederlandstalige letteren. Net als de Amerikaanse auteur van 'Train Dreams' heeft Driessen genoeg aan een handvol pagina's om complexe levens hartverscheurend vorm te geven. In 'De reis naar de maan', het centrale verhaal uit de bundel, vinden en verliezen twee negentiende-eeuwse Duitse houtvlotters elkaar en de zin van het leven aan de oevers van de Rijn. Maar in tegenstelling tot de dubbele levensloop uit 'De pelikaan' weet die uit 'Rivieren' intens te ontroeren omdat Driessen hem minder opzichtig gebruikt als kapstok voor ideeën en meer plezier scheidt in het pure vertellen.

Meer nog dan in zijn langere werk bewijst Martin Michael Driessen met zijn korte verhalen dat vakmanschap soms echt meesterschap is.

Sam De Wilde

HUMO TIPT
Elke week doen we iemand een gepast boek cadeau

'OBLOMOV'
VAN IVAN GONTSJAROV
> Voor de Russische presidentskandidaat Vladimir Poetin.

> Hij was al twee keer premier en diende al drie termijnen als president, hij annexeerde de Krim en schakelde vakkundig elke vorm van oppositie uit, maar Poetins ambitie is even grenzeloos als zijn visie op het territorium en dus ambieert de Russische beer in 2018 een vierde ambtstermijn. Hoog tijd om een voorbeeld te nemen

aan Gontsjarovs legendari-sche luiaard Ilya Oblovov en wat meer tijd door te brengen in bed. Welterusten, mijnheer de president.

Het lezen zoals het is

Alan Hollinghurst

Britse schrijver die in 2004 de Booker Prize won met 'De schoonheidslijn' en van wie vorig jaar de bejubelde nieuwe roman 'De Sparsholt-affaire' verscheen, volgens The Guardian zijn beste boek tot nog toe.

HUMO In welk boek bent u tegenwoordig bezig?

ALAN HOLLINGHURST «Een fascinerend boek dat de literatuurcriticus Jonathan Dollimore me heeft toegestuurd. Het heet 'Desire: A Memoir' en geeft een heel boeiend beeld van de gayscene voor en na de intrede van aids.»

HUMO Waar leest u het liefst?

HOLLINGHURST «Ik heb een heel comfortabele fauteuil die ik speciaal heb gekocht om in te lezen. Maar terwijl ik ouder word en de wereld rondom me verandert, kan ik me steeds moeilijker concentreren. Dat baart me zorgen. Het lijkt al zo lang geleden dat ik nog eens echt kon wegzinken in een boek terwijl de uren ongemerkt voorbijgingen.»

HUMO Met welke auteur zou u een avondje uit willen?

HOLLINGHURST «Ik denk meteen aan Henry James, omdat hij zo belangrijk is geweest voor mij. Maar eigenlijk wil je geen avond uit met iemand die het gesprek domineert en over elke zin een kwartier doet. Doe mij dus maar de Engelse experimentele schrijver Ronald Firbank, die in 1926 gestorven is. Een ongrijpbare man die een nomadisch bestaan leidde.»

HUMO Wat is uw favoriete gedicht?

HOLLINGHURST «Ik lees heel veel poëzie en hou erg van Thom Gunn's 'Night Taxi', maar mijn favoriete gedicht is wellicht 'The Harvest Bow', uit de bundel 'Field Work' van de Ierse Nobelprijswinnaar Seamus Heaney.»

HUMO Welk boek hebt u het vaakst cadeau gedaan?

HOLLINGHURST «Well, 'Daria!', een obscuur maar grappig brievenboek van de Engelse schilder Edward Burra. Hij was een uitstekend brieven-schrijver. Zijn brieven staan vol kinderlijke foutjes, maar ze zijn hilarisch en vaak

geïllustreerd met briljante tekeningen.»

HUMO Welk kunst- of kijkboek kampeert op uw koffietafel?

HOLLINGHURST «Die tafel ligt doorgaans helemaal vol. Nu ligt de catalogus van de laatste tentoonstelling van Howard Hodgkin bovenaan op de stapel. Hij was een goede vriend, die vorig jaar vlak voor de opening van de expo gestorven is.»

HUMO Wat is het laatste boek dat u tranen van ontroering heeft bezorgd?

HOLLINGHURST «Ik huil nogal makkelijk, maar 'Oorlog en vrede' bezorgde me meer tranen dan om het even welk boek: het is overweldigend ontroerend, omdat Tolstoj buitengewoon goed de essentie weet te vatten van wat een personage doet, voelt of is. Ik moet het soms weggleggen om mijn gevoelens onder controle te krijgen voor ik verder kan lezen.»

HUMO Wat is het laatste boek dat u tranen van het lachen heeft bezorgd?

HOLLINGHURST «Ik lach gelukkig even makkelijk als ik huil. Ik geef me nogal snel over. Mijn moeder zei vroeger soms dat ze iets zo grappig vond dat ze bijna hardop moest lachen. Wel, ik

lach aldoor luidop. Zeker bij Evelyn Waugh's 'Put Out More Flags', een verschrikkelijk grappige korte roman uit 1942. Zelfs bij een derde herlezing kreeg ik nog tranen van het lachen.»

HUMO Welk boek of oeuvre vindt u zwaar overschat?

HOLLINGHURST «Er zijn wel wat hedendaagse schrijvers die ik overgewaardeerd vind, maar ik zou nooit zomaar namen durven te noemen. En onder de dode schrijvers zijn er ook wel een paar die me niet echt liggen, maar ik hou het beter stil.»

HUMO Welk boek of oeuvre vindt u zwaar onderschat?

HOLLINGHURST «Er zijn vrij veel schrijvers die ik ondergewaardeerd vind. Eén van hen is Penelope Fitzgerald. Zij begon pas fictie te schrijven op haar 60ste, na de dood van haar man, en ze schreef meteen ongeveer een roman per jaar. Ze won de Booker Prize met 'Offshore', maar het literaire establishment keek op haar neer. Men vond haar maar een gek oud vrouwtje.»

HUMO Wie verdient volgens u de volgende Nobelprijs Literatuur?

HOLLINGHURST «De laatste jaren was het telkens een verrassing, niet? Ik weet niet of ik meer verrast was door de keuze voor Bob Dylan dan door die voor Kazuo Ishiguro. Ish is een oude vriend en ik denk dat hij het zelf ook niet had verwacht. Maar wie de volgende zou moeten zijn? Best niet nog eens een West-Europeaan.»

HUMO Welk romaneinde had u liever anders gehad?

HOLLINGHURST «Goede vraag. In mijn eigen werk probeer ik de conventionele eendes van klassieke romans te vermijden. Ik hou het liever open, niet zoals bij Jane Austen, die op de laatste twee pagina's een korte samenvatting geeft van wat er verder in de levens van de personages nog gebeurt.»

GETTY

Toppers

★★★★★

Sally Rooney
Gesprekken met vrienden

Leonard Nolens
Balans

Johan Harstad
Max, Mischa & het Tet-offensief

★★★★★

Alice Munro
Familiestukken

Robert Seethaler
De Weense sigarenboer

Tommy Wieringa
De heilige Rita

Junichiro Tanizaki
De brug der dromen

★★★★★

Martin Michael Driessen
De pelikaan

Tim Parks
In extremis

Nell Zink
Nicotine

Karen Connelly
De meisjeskleedkamer